

A TANTÁRGY ADATLAPJA

ÖSSZHANGZATTAN 3.

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zeneművészet
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Zenetanár – Licenciátus zenében
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Összhangzattan 3.				A tantárgy kódja		TLM 3504			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. habil. Coca Gabriela – egyetemi professzor								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. habil. Coca Gabriela – egyetemi professzor								
2.4. Tanulmányi év		3	2.5. Félév		1	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		DD

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórászám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
Vizsgák					3
Más tevékenységek: Műelemzések, különböző korális dallamok harmonizálása, korál-elemzések					9
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					47
3.8. A félév összórászám					70
3.9. Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Zeneelméleti előképzés, a kulcsok és hangjegyek ismerete
4.2. Kompetenciabeli	Kottaismeret, logikai készség

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	az előadóterem zongorával való felszereltsége, valamint tábla, kréta, szivacs megléte
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	megfelelő kottatár megléte a könyvtárban, megfelelő példányszámban, vagy a kották sokszorosítási lehetősége, a szeminárium terem zongorával való felszereltsége, valamint tábla, kréta, szivacs megléte

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- Az összhangzattan, mint a zene függőleges dimenziójának meghatározó eleme, technikai alap szaktantárgy. Elsődleges helye van a zenei szaktantárgyak között. Az összhangzattan elemeinek a megtanulása és később a tanítása külön figyelmet igényel a diákok részéről, mint jövőendő tanárok. Az összhangzattan megtanulása a gyakran használt akkordikus készlet elsajátításában rejlik, úgy egyszerű harmonizálás keretében, mint pedig komplexebb feladatokban. Ez a folyamat szükségessé teszi a harmóniai összefüzesek alapszabályainak ismeretét. - azonosítja a zene jellemzőit - tanulmányozza a kottákat.
Transzverzális kompetenciák	- Az elsajátított elméleti és gyakorlati ismereteket a hallgatók alkalmazni tudják a műelemzéseik és zenei előadásai során. A harmonizálás szabályainak ismerete hozzá segíti a diákokat a zenei művek megértéséhez. Úgyszintén, az elsajátított ismeretek által a diákok (jövőendő tanárok) képesek lesznek maguk is monodikus műveket harmonizálni, korálfeldolgozásokat készíteni, és önálló harmonizálásokat készíteni. Mindenek a tanításban is hasznát veszik, jobban ösztönözve a diákokat azzal, hogy a tanár által kimondottan számukra komponált kicsi kórusműveket, harmonizációkat adhatnak elő csoportosan, színpadon vagy zeneórán. Ugyanakkor ösztönzően hat a diákokra alkotás szempontjából is, olyan értelemben, hogy ők maguk is megpróbálhatnak kicsi műveket komponálni egymásnak, és nem csak a készen meglévő zeneművekkel foglalkozni. - Saját magukat népszerűsítik - Saját szakmai fejlődésüket irányítják.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri, azonosítja, meghatározza és leírja a klasszikus írástechnikák és a zenei elemzés bevett módszereinek alapjául szolgáló elméleteket, fogalmakat és elveket, nyelvtani szabályokat és zenei nyelvi elemeket, különös tekintettel a szakterületre.
Képességek	A hallgató képes megfelelően alkalmazni a klasszikus zenei szövegalkotási technikákat (a szakiránytól függően különböző sajátosságokkal és bonyolultsági szinttel), esztétikai és szemantikai értékekkel rendelkező eredmény elérésére törekedve.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni, avagy elvégezni a szakirányra jellemző repertoárból származó zeneművek kreatív és kritikus elemzését a zenei gondolkodás és a megszerzett ismeretek segítségével, a zenei kifejezéssel azonosított zenei nyelvi elemek, írástechnika és zenei formák összefüggésbe hozásával.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy általános célkitűzése az, hogy a diákokat megtanítsa a harmóniák összefűzésének szabályaira. A tantárgy keretében szorgalmazzuk a diatonikus, tonális összhangzattannal kapcsolatos összes alap információ elsajátítását. Ezeknek az ismereteknek a bővítését a diatonikus harmóniai keret kiszélesítésével érjük el, a kromatikus (modulációs), valamint a modális harmónia rend felé.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A tantárgy sajátos célkitűzése a diákokat ösztönözni a saját alkotások létrehozására, korál dallamok harmonizációjára, valamint egy-egy mű harmóniai és tonális világához való analitikus megközelítésére, annak harmóniai és tonális felépítési logikájának megértésére.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
4. fejezet: A DIATONIKUS MODULÁCIÓ	Magyarázat, példák elemzése	
4.1 A moduláció jelensége		
4.2 Közös akkordok egy kvint távolságra lévő, és paralel hangsorok között	Magyarázat, példák elemzése	
4.3 Közös akkordok két kvint távolságra lévő hangsorok között	Magyarázat, példák elemzése	
4.4 Közös akkordok több kvint távolságra lévő hangsorok között	Magyarázat, példák elemzése	
4.5 A közvetítő hangsorok szerepe a modulációban	Magyarázat, példák elemzése	
4.6 A moll szubdomináns akkord	Magyarázat, példák elemzése	
5. fejezet: KROMATIKUS ÖSSZHANGZATTAN	Magyarázat, példák elemzése	
5.1 Alterált átfutó-, váltó-, és késleltető hangok		
5.2 A mellékdominánsok szerepe a kromatikus modulációban	Magyarázat, példák elemzése	
5.3 Kromatikus moduláció közös akkordal	Magyarázat, példák elemzése	
5.3.1 A nápolyi szext-akkord	Magyarázat, példák elemzése	
5.3.2 A IV. fokú bővített szext, illetve kvintszext akkord	Magyarázat, példák elemzése	
5.4 Enharmónikus modulációk bővített szext, illetve kvintszext akkord által	Magyarázat, példák elemzése	

5.5 Enharmónikus modulációk a VII ⁷ szűkített négyeshangzat által	Magyarázat, példák elemzése	
5.6 A kromatikus szekvencia	Magyarázat, példák elemzése	
Könyvészet: Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i> , Gh. Dima Zeneakadémia, Kolozsvár, 2000, 64-139. oldal Bárdos Lajos, <i>Modális harmóniak</i> , Zeneműkiadó, Budapest, 1979. Szelényi István, <i>A romantikus zene harmóniavilága</i> , Zeneműkiadó Vállalat, Budapest, 1965. Terényi Ede, <i>The Harmony of the Modern Music (1900-1950)</i> , Grafycolor kiadó, Kolozsvár, 2006.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
4. fejezet: A DIATONIKUS MODULÁCIÓ 4.1 A moduláció jelensége - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
4.2 Közös akkordok egy kvint távolságra lévő, és paralel hangsorok között - GYAKORLATOK		
4.3 Közös akkordok két kvint távolságra lévő hangsorok között - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
4.4 Közös akkordok több kvint távolságra lévő hangsorok között - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
4.5 A közvetítő hangsorok szerepe a modulációban - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
4.6 A moll szubdomináns akkord - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
5. fejezet: KROMATIKUS ÖSSZHANGZATTAN 5.1 Alterált átfutó-, váltó-, és késleltető hangok - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
5.2 A mellékdominánsok szerepe a kromatikus modulációban - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
5.3 Kromatikus moduláció közös akkordal - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
5.3.1 A nápolyi szext-akkord - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
5.3.2 A IV. fokú bővített szext, illetve kvintszext akkord - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	

5.4 Enharmónikus modulációk bővített szext, illetve kvintszext akkord által - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
5.5 Enharmónikus modulációk a VII ⁷ szűkített négyeshangzat által - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
5.6 A kromatikus szekvencia - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
4. fejezet: A DIATONIKUS MODULÁCIÓ 4.1 A moduláció jelensége - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
Könyvészet: Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i> , Gh. Dima Zeneakadémia, Kolozsvár, 2000, 64-100 oldal (Gyakorlatok): 1. A diatonikus moduláció (88 - 99. gyakorlat), in: Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Gh. Dima Zeneakadémia, Kolozsvár, 2000, 164-166. oldal 2. Kromatikus összhangzattan (100 – 115. gyakorlat), in: Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Gh. Dima Zeneakadémia, Kolozsvár, 2000, 167-172. oldal		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

• Az iskolai zenetanításban a zenetanár számára elkerülhetetlen a kottával való kapcsolat, úgy a zeneművek megismertetésében a tanulókkal, mint pedig a zenei gyakorlatban – kóruséneklés, hangszerjáték tanítása során.   • A zenei művek felépítési logikájában a hangnemek, harmóniai összefüzesek felismerése, elemzési készsége elengedhetetlen, mivel a zenei formának egyaránt van vízszintes dimenziója (polifónia), és függőleges dimenziója (harmónia). Egy zenei mű logikájának az áthatolásában nélkülözhetetlen annak tonális és harmóniai struktúrájának felfedezése és megértése. Mindezek ismerete elősegíti a zenei művek minőségi előadását is, és minőségi oktatását. A minőségi előadásokat, valamint a minőségi oktatást minden zenei közösség, és minden szakmai egyesület, oktatási intézmény elvárja.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A megjelölt anyag ismerete. Pótolási lehetőség pótszeszióban. Plagizálás, vagy vizsgán való csalás következménye	Kurzusok: Vizsga a vonatkozó elméleti anyagból, írásbeli teszt formájában	50%

	az adott vizsgaidőszakban a vizsgáról való kizárás. Óvás megoldása: az írásbeli dolgozat újraértékelése.		
10.5 Szeminárium / Labor	Szemináriumi feladatok: Minimum 8 ütemes feladat (basszus vagy szoprán szólam) megharmonizálása J.S. Bach – Négyszólamú Korál-elemzés, a tanult elemek felismerése - A szemináriumokon való aktív részvétel figyelembevétel. A szemináriumok látogatása 80%-ban.	- Elbírálási kritériumok: elméleti anyagismeret, helyes harmonizálás és akkord összefűzés-elemzés	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A leadott és a kurzusban megtalálható elméleti anyag ismerete, valamint a kurzusban levő gyakorlatok elfogadható szintű megoldása (harmonizálása, elemzése).			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

Kitöltés dátuma:
29.04.2025

Előadás felelőse
Dr. habil. Coca Gabriela
– egyetemi professzor

Szeminárium felelőse
Dr. habil. Coca Gabriela
– egyetemi professzor

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató
Dr. Péter István - adjunktus

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.